

Lieta C-765/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 12. decembris

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Stato (Valsts padome, Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 1. decembris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Europa Way Srl

Atbildētāji:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Komunikāciju regulatīvā iestāde, Itālija)

Presidenza del Consiglio dei ministri (Ministru padomes priekšsēdētāja birojs, Itālija)

Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ekonomikas un finanšu ministrija, Itālija)

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par *Tribunale amministrativo regionale (TAR) per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) spriedumu, ar ko ir noraidīts *Europa Way* iesniegtais prasības pieteikums par aktiem, kuri attiecas uz *Piano di Assegnazione delle Frequenze* (Frekvenču piešķiršanas plāns, turpmāk tekstā – “plāns”) zemes ciparu televīzijas pakalpojumam, kā arī par citiem pasākumiem saistībā ar minētā pakalpojuma raksturelementu noteikšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums interpretēt LES 6. un 19. pantu; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu; Direktīvas 2002/20/EK 3., 5., 7. un 14. pantu; Direktīvas 2002/21/EK 3., 4., 8. un 9. pantu; Direktīvas 2002/77/EK 2. un 4. pantu; Direktīvas (ES) 2018/1972 5., 6., 8., 9., 31. un 45. pantu; un, visbeidzot, Lēmuma (ES) 2017/899 11. un 20. apsvērumu.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Savienības tiesības un it īpaši LES 6. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kas interpretēti, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktu un Direktīvas (ES) 2018/1972 31. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā attiecīgais Itālijas tiesiskais regulējums (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1037. punkts), kas Savienības nozīmes situācijā ierobežo atcelšanas prasības sekas, nepieļaujot iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai konkrēta veida izpildi un ierobežo pagaidu noregulējuma aizsardzību ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu, apdraudot efektīvu aizsardzību tiesā?

2) Vai Savienības tiesības un it īpaši Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, 3. panta 3. un 3.a punkts, un 8. un 9. pants, kā arī Direktīvas (ES) 2018/1972 5., 6., 8., 9. un 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma, kas Itālijas Republikā ir ieviesta ar Likuma par valsts budžetu 2018. gadam 1. panta 1031-bis punktu un Likuma par valsts budžetu 2019. gadam 1. panta 1105. punktu un kas atņem vai katrā ziņā būtiski ierobežo neatkarīgas administratīvās iestādes regulatīvas funkcijas, paredzot papildu apraides apjoma piešķiršanu tādā maksas procedūrā, kurā ir izraudzīts visaugstākās cenas piedāvājums un kurā piedalās vēsturiskie operatori?

3) Vai Savienības tiesības un it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) 8. un 9. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) 3., 5., 7. un 14. pants, Komisijas Direktīvas 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū 2. un 4. pants, Lēmuma (ES) 2017/899 11. un 20. apsvērumi un taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās palāvēības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma – kas ieviesta ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1030., 1031., 1031-bis, 1031-ter, 1032. punkts), kā arī ar Komunikāciju regulatīvās

iestādes Lēmumiem Nr. 39/19/CONS, 128/19/CONS, 564/2020/CONS un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču lietošanas tiesību piešķiršanu ciparu televīzijas pakalpojumam – kas nolūkā pārveidot “*frekvenču lietošanas tiesības*” par “*apraides apjoma lietošanas tiesībām*” neparedz līdzvērtīgu pārveidošanu, bet rezervē apjoma daļu maksas procedūrai, uzliekot operatoram papildu izmaksas, lai nodrošinātu laika gaitā likumīgi iegūto prerogatīvu saglabāšanu?

4) Vai Savienības tiesības un it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamattīkta) 8. un 9. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) 3., 5., 7., 14. pants, Komisijas Direktīvas 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū 2. un 4. pants, Lēmuma (ES) 2017/899 11. un 20. apsvērums un taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, kā arī samērīguma un piemērotības principi nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma – kas ieviesta ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1030., 1031., 1031-bis, 1031-ter, 1032. punkts), kā arī ar Komunikāciju regulatīvās iestādes Lēmumiem Nr. 39/19/CONS, 128/19/CONS, 564/2020/CONS un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču lietošanas tiesību piešķiršanu ciparu televīzijas pakalpojumam – kas neparedz strukturāla rakstura pasākumus, lai novērstu nevienlīdzības situāciju, kas ir izraisīta iepriekš tostarp ar pārkāpumiem, kas iepriekš konstatēti valsts un ārvalstu judikatūrā, un nenošķir tāda operatora stāvokli, kurš ir ieguvis frekvenci maksas konkursa procedūrā, ar tiesībām to salabāt, vai turpretī iepriekš aprakstītie nozares Iestādes pieņemtie nestrukturāli pasākumi ir piemēroti un samērīgi?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LES 6. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa.

Hartas 47. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva), 3., 5., 7. un 14. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamattīkta), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, 3. panta 3. un 3.a punkts, 4. panta 1. punkta 1. apakšpunkts, kā arī 8. un 9. pants.

Komisijas Direktīva 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū, 2. un 4. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (pārstrādāta redakcija), 5., 6., 8., 9., 31. un 45. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2017/899 (2017. gada 17. maijs) par 470–790 MHz frekvenču joslas izmantošanu Savienībā, 11. un 20. apsvērumš.

Lai labāk izprastu šī strīda rašanās kontekstu, starp vairākiem citētiem ES Tiesas nolēmumiem ir īpaši būtiski šie spriedumi: 2008. gada 31. janvāris, C-380/05, *Centro Europa 7*; 2017. gada 26. jūlijs, C-560/15, *Europa Way* un *Persidera*; 2017. gada 26. jūlijs, C-112/16, *Persidera*.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Itālijas *Codice civile* [Civilkodeksa] 2058. pants: “Cietušais var lūgt konkrēta veida atlīdzinājumu, ja tas ir pilnībā vai daļēji iespējams. Tomēr tiesnesis var noteikt, ka atlīdzinājums ir veicams vienīgi atlīdzinot līdzvērtīgu summu, ja konkrēta veida atlīdzinājums parādniekam ir pārmērīgi apgrūtinošs”.

Decreto legislativo del 2 luglio 2010, n. 104 [2010. gada 2. jūlija Leģislatīvā dekrēta Nr. 104] (Itālijas Administratīvā procesa kodekss) 30. pants: “1. Piespriešanas prasību var iesniegt vienlaikus ar citu pieteikumu vai, vienīgi ekskluzīvas jurisdikcijas gadījumos un šajā pantā paredzētajos gadījumos, arī patstāvīgi. 2. Var lūgt piespriest atlīdzināt netaisnu kaitējumu, kuru izraisījusi administratīvās darbības prettiesiska veikšana vai obligātas administratīvās darbības neveikšana. Ekskluzīvas jurisdikcijas gadījumos var lūgt atlīdzināt arī kaitējumu, kuru izraisījis subjektīvo tiesību aizskārums. Ja iestājas Civilkodeksa 2058. pantā paredzētie nosacījumi, var lūgt atlīdzināt kaitējumu konkrētā veidā. 3. Prasījumu atlīdzināt likumīgo interešu aizskārums ceļ simt divdesmit dienu noilguma termiņā, kas sākas no dienas, kad noticis notikums, vai kad ir uzzināts par nolēmumu, ja kaitējums tieši izriet no tā. Nosakot atlīdzinājumu, tiesa izvērtē visus faktiskos apstākļus un pušu vispārējo rīcību un katrā ziņā izslēdz tāda kaitējuma atlīdzināšanu, ko būtu iespējams novērst ar pienācīgu rūpību, tostarp izmantojot paredzētos aizsardzības instrumentus. 4. Lai atlīdzinātu iespējamo kaitējumu, kuru izraisījusi tiesvedības pabeigšanas termiņa tīša vai aiz neuzmanības notkusi neievērošana, kuru prasītājs ir pierādījis, 3. punktā minētais termiņš nerit tik ilgi, cik turpinās neizpilde. 3. punktā minētais termiņš katrā ziņā sākas vienu gadu pēc darbības veikšanas termiņa beigām. 5. Ja ir celta atcelšanas prasība, atlīdzināšanas prasījumu var izteikt tiesvedības laikā vai katrā ziņā simt divdesmit dienu laikā pēc attiecīgā sprieduma stāšanās spēkā. 6. Visi prasījumi atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts ar likumīgo interešu aizskārums, vai, ekskluzīvas jurisdikcijas jomā, ar subjektīvo tiesību aizskārums, ir ekskluzīvā administratīvās tiesas jurisdikcijā”.

Minētie divi panti ir svarīgi pirmajam jautājumam, jo tajos ir paredzēti vispārēji noteikumi, kurus *Europa Way* vēlētos piemērot savā gadījumā.

Seko daži *Legge del 27 dicembre 2017, n. 205* [2017. gada 27. decembra Likuma Nr. 205] (Likums par valsts budžetu 2018. gadam), ar grozījumiem, kas izdarīti ar *legge del 30 dicembre 2018, n. 145* [2018. gada 30. decembra likumu Nr. 145], 1. panta punkti, kas ir galvenais prejudiciālo jautājumu priekšmets:

1030. punkts: “Līdz 2018. gada 31. maijam *Autorità per le garanzie nelle comunicazioni* (Komunikāciju regulatīvā iestāde, Itālija; turpmāk tekstā – “Komunikāciju regulatīvā iestāde”) pieņem valsts plānu zemes ciparu televīzijas pakalpojumam paredzēto frekvenču piešķiršanai, kas turpmāk tekstā apzīmēts kā valsts plāns, ņemot vērā vismodernāko kodēšanu vai standartus, lai ļautu efektīvāk izmantot spektru, un izmantojot tehnisko apgabalu kritēriju vietējai plānošanai. Līdz 2019. gada 31. janvārim Komunikāciju regulatīvā iestāde atjaunina iepriekšējā teikumā minēto valsts plānu. Lai izslēgtu radiofrekvences traucējumus ar kaimiņvalstīm, katrā koordinācijas apgabalā, kas noteikts starptautiskajos nolīgumos, kurus, īstenojot iepriekš 1026. punktā minēto 2017. gada 17. maija Lēmumu (ES) 2017/899, ir parakstījušas *Ministero dello sviluppo economico* (Ekonomiskās attīstības ministrija, Itālija; turpmāk tekstā – “Ekonomikas attīstības ministrija”) un kaimiņvalstu iestādes, plānā ietver vienīgi tās frekvences, kas saskaņā ar minētajiem nolīgumiem piešķirtas Itālijai. [...]”.

1031. punkts “Ievērojot Eiropas un valsts audiovizuālās politikas mērķus sociālas kohēzijas, plašsaziņas līdzekļu pluralisma un kultūru daudzveidības jomā un lai nodrošinātu visefektīvāko spektra pārvaldību, ko pieļauj vismodernāko tehnoloģiju izmantošana, visas frekvences, kas valsts un vietējā mērogā piešķirtas zemes ciparu televīzijas pakalpojumam un piešķirtas III VHF un 470–694 MHz joslā, tiek atbrīvotas saskaņā ar 1032. punktā minēto grafiku. Lai sasniegtu tos pašus pirmajā teikumā minētos mērķus, frekvenču lietošanas tiesības, kuras šī likuma spēkā stāšanās dienā pieder valsts tīkla operatoriem, pārveido par apraides apjoma lietošanas tiesībām jaunajos valsts multipleksos, kas izveidoti pēc DVB-T2 tehnoloģijas, ievērojot kritērijus, kurus Komunikāciju regulatīvā iestāde definē līdz 2019. gada 31. martam, lai piešķirtu frekvenču lietošanas tiesības. Līdz 2019. gada 31. martam Komunikāciju regulatīvā iestāde nosaka kritērijus, pēc kuriem valsts tīkla operatoriem valsts mērogā piešķir saskaņā ar 1030. punktu plānotās frekvenču lietošanas tiesības zemes ciparu televīzijas pakalpojumam, ņemot vērā nepieciešamību samazināt iespējamās tīklu pārveidošanas un izveidošanas izmaksas, samazināt 1032. pantā minētā pārejas posma ilgumu, kā arī mazināt izmaksas un ietekmi uz gala lietotājiem. Līdz 2019. gada 30. jūnijam Ekonomiskās attīstības ministrija izsniedz valsts tīkla operatoriem trešajā teikumā minētās frekvenču lietošanas tiesības, pēc Iestādes definētiem kritērijiem, kas minēti tajā pašā teikumā. Komunikāciju regulatīvā iestāde paredz uz izmaksām orientētas metodes un ekonomiskus nosacījumus, saskaņā ar kuriem pārejas periodā multipleksā, kas satur reģionālo informāciju, publiskā pakalpojuma sniedzējam ir pienākums nodot daļu no piešķirtā apraides apjoma, katrā ziņā ne mazāk kā vienu programmu, par labu katram no vietējā teritorijā likumīgi darbojošiem subjektiem, kuriem šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienā ir piešķirtas kanālu CH 51 un 53 lietošanas tiesības un kuri pārejas perioda laikā saskaņā ar 1032. pantu atbrīvo attiecīgās lietošanas tiesības”.

1031-bis punkts: “Papildu apraides apjoma, kas ir pieejams valsts mērogā, kā arī zemes frekvenču papildus frekvencēm, kas paredzētas 1031. punktā minētajai lietošanas tiesību pārveidošanai, kuras Komunikāciju regulatīvā iestāde ietvēra valsts plānā un kuras ir paredzētas zemes ciparu televīzijas pakalpojumam, piešķiršana valsts tīkla operatoriem un publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzējam notiek, izmantojot maksas procedūru bez izsoles, kuru līdz 2019. gada 30. novembrim rīko Ekonomikas attīstības ministrija, īstenojot procedūras, kuras līdz 2019. gada 30. septembrim paredz Komunikāciju regulatīvā iestāde, saskaņā ar 2003. gada 1. augusta Leģislatīvajā dekrētā Nr. 259 paredzētā Elektronisko komunikāciju kodeksa 29. pantu, pamatojoties uz šādiem principiem un kritērijiem: a) apraides apjoma un frekvenču piešķiršana pamatojoties uz daļām, kas atbilst pusei no multipleksa; b) piedāvājumu minimālās vērtības noteikšana pamatojoties uz Komunikāciju regulatīvās iestādes identificētām tirgus vērtībām; c) iesniegto ekonomisko piedāvājumu vērtības ņemšana vērā; d) pakalpojuma nepārtrauktības, tehnoloģiskās pārejas ātruma, kā arī tehnoloģisko infrastruktūru, kuras nodrošināja nozarē darbošies valsts tīkla operatori, tostarp publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzējs, kvalitātes nodrošināšana; e) pieredzes, ko šajā nozarē guvuši valsts tīkla operatori, uzlabošana, it īpaši attiecībā uz ciparu apraides tīklu izveidi; f) struktūru spēju nodrošināt spektra efektivitāti uzlabošana, nozarē uzkrātās profesionalitātes un kompetenču ņemšana vērā, tehnoloģisko inovāciju un apraides apjoma un papildu frekvenču optimālas, efektīvas un savlaicīgas izmantošanas uzlabošana; g) spektra vislabākās izmantošanas nodrošināšana, ņemot vērā pašreizējo labas kvalitātes satura izplatīšanu zemes ciparu televīzijas tehnoloģijās lielākajai daļai Itālijas iedzīvotāju. Ekonomikas un finanšu ministrs ir pilnvarots ar saviem dekrētiem nodrošināt noteiktā valsts budžeta ieņēmumu sadaļā iemaksāto ieņēmumu iedalīšanu konkrētām Ekonomikas attīstības ministrijas tāmes izdevumu sadaļām, pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt 1039. punkta c) apakšpunktā minēto televīzijas uztveršanas iekārtu iegādi, ievērojot tehnoloģiju neitralitātes principu, un veicināt jauno televīzijas tehnoloģiju eksperimentēšanu saskaņā ar darbības metodēm un izmaksu kārtību, kas noteiktas ar dekrētu, ko pieņem Ekonomikas attīstības ministrs, vienojoties ar Ekonomikas un finanšu ministru”.

1031-ter punkts: “Frekvenču, kuras izriet no 1031. punktā minētās pārveidošanas, kā arī no 1031-bis punktā minētās piešķiršanas procedūras, lietošanas tiesību ilgums ir noteikts saskaņā ar 2003. gada 1. augusta Leģislatīvajā dekrētā Nr. 259 paredzētā Elektronisko komunikāciju kodeksa regulējumu”.

1032. punkts: “Līdz 2018. gada 30. jūnijam ar Ekonomikas attīstības ministra dekrētu, vispirms veicot sabiedrisko apspriešanu, paredz valsts grafiku, kurā noteikti 1026. punktā minētā 2017. gada 17. maija Lēmuma (ES) 2017/899 mērķu īstenošanas termiņi, ņemot vērā nepieciešamību paredzēt pārejas periodu no 2020. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. jūnijam, lai nodrošinātu, ka visi tīkla operatori, kuriem ir attiecīgās lietošanas tiesības valsts un vietējā mērogā, atbrīvo frekvences un publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzējs pārstrukturē reģionālo informāciju saturošo multipleksu, un saskaņā ar šādiem kritērijiem: a) to ģeogrāfisko apgabalu noteikšana, kuros sadalīt valsts teritoriju

frekvenču atbrīvošanai, tostarp lai novērstu vai samazinātu radiofrekvences traucējumus attiecībā uz kaimiņvalstīm, kuras mobilajam pakalpojumam izmanto 700 MHz joslu ar agrākiem termiņiem nekā Itālija; b) šī punkta f) apakšpunktā minētajā termiņā tīkla operatori, kuriem ir lietošanas tiesības vietējā mērogā, atbrīvo visas šā likuma spēkā stāšanās dienā izmantotās frekvences un vienlaicīgi tiek aktivizētas frekvences, kas saskaņā ar valsts plānu paredzētas vietējiem raidījumiem; c) šī punkta f) apakšpunktā minētajā termiņā publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzējs atbrīvo frekvences, kuras šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienā ir izmantotas publiskā pakalpojuma multipleksā, kas satur reģionālo informāciju, un vienlaicīgi tiek aktivizētas frekvences, kas saskaņā ar valsts plānu paredzētas jauna multipleksa izveidei ar sadalāmību pa makrozonām; d) šī punkta f) apakšpunktā minētajā termiņā valsts operatori atbrīvo frekvences, kuras ietilpst 702–734 MHz joslā, kas atbilst 50.–53. kanālam, un vienlaicīgi tiek aktivizētas pieejamās frekvences, kuras jāidentificē, ņemot vērā nepieciešamību samazināt lietotāju neērtības un nodrošināt darbības nepārtrauktību, un šī punkta f) apakšpunktā minētajā termiņā tīkla operatori, kuriem ir lietošanas tiesības vietējā mērogā, atbrīvo frekvences, kuras atbilst kanāliem CH 51 un 53, nākamiem a) apakšpunktā norādītajiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, katrā ziņā pārejas periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim; e) atlikušo frekvenču atbrīvošana un tādu valsts plānā paredzēto frekvenču aktivizēšana, kas ir atlikušo valsts lietošanas tiesību priekšmets; f) termiņu noteikšana, katrā ziņā pārejas periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim, frekvenču atbrīvošanu un kontekstuālo aktivizāciju secībai saskaņā ar kritērijiem un attiecībā uz d) apakšpunktā minētajiem valsts operatoriem, kuriem ir kanālu CH 50 un 52 lietošanas tiesības, kas jāīsteno nākamiem a) apakšpunktā norādītajiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, frekvenču atbrīvošanu secībai saskaņā ar kritērijiem un attiecībā uz d) apakšpunktā minētajiem vietējiem operatoriem, kuriem ir kanālu CH 51 un 53 lietošanas tiesības, kas jāīsteno nākamiem a) apakšpunktā norādītajiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, katrā ziņā pārejas periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim, kā arī termiņu noteikšana atlikušo frekvenču atbrīvošanai un tādu valsts plānā paredzēto frekvenču aktivizēšana, kas ir atlikušo valsts lietošanas tiesību priekšmets un kas minētas b), c) un e) apakšpunktā. Līdz 2019. gada 15. aprīlim Ekonomikas attīstības ministrs atjaunina iepriekšējā teikumā minēto dekrētu”.

1037. punkts: “Prasījumi par frekvenču lietošanas tiesību piešķiršanu, konkursu un citām 1026.–1036. punktā minētajām procedūrām, īpaši attiecībā uz frekvenču atbrīvošanas procedūrām zemes ciparu televīzijas pakalpojumam, ietilpst ekskluzīvā administratīvās tiesas jurisdikcijā un ir nodoti *TAR del Lazio* [Lacio Reģionālās administratīvās tiesas] funkcionālai jurisdikcijai. Ņemot vērā svarīgas valsts intereses ātri atbrīvot un piešķirt frekvences, tādu aktu un nolēmumu atcelšana, kas pieņemti 1026.–1036. punktā minētajās procedūrās, neparedz iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai konkrēta veida izpildi natūrā, un iespējami nodarītā kaitējuma iespējamā atlīdzināšana var notikt vienīgi atlīdzinot līdzvērtīgu summu. Pagaidu noregulējuma aizsardzība ir ierobežota ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu”.

Runājot par trīs *Autorità italiana per le Garanzie nelle Comunicazioni* (Itālijas Komunikāciju regulatīvā iestāde, turpmāk tekstā arī – “AGCOM”) nolēmumiem, kas ir citēti trešajā un ceturtajā prejudiciālajā jautājumā, to saturs būtībā ietver vadlīniju, kuras likumdevējs ir noteicis iepriekš citētajos Likuma par valsts budžetu 2018. gadam punktos, jaunu formulējumu, ievērojot detalizēti norādītos tehniskos datus.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Šī lieta ir pēdējā nodaļa stāstā, kas aizsākās pirms 2000. gada un kura galvenie varoņi ir tādi operatori, kuri, tāpat kā pašreizējā tīkla *Europa Way* īpašnieks, ir veltīgi mēģinājuši izveidot analogās televīzijas apraides pakalpojumu valsts mērogā, jo saskarās ar nepārvaramu šķērslī problemātiskā kontekstā, kuru pati Itālijas *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) raksturoja kā “vienīgi *de facto* frekvenču aizņemšanu (iekārtu darbību bez koncesiju un atļauju izsniegšanas), ārpus jebkādas plurālisma palielināšanas loģikas frekvenču sadalē un ētera viļņu efektīvā plānošanā. Turklāt šī *de facto* okupācija vairākos gadījumos [un] ilgos laikposmos tika leģitimēta *ex post* un sanēta, ļaujot turpināt atsevišķu privāto radiotelevīzijas raidorganizāciju darbību”.
- 2 Itālijas *Corte costituzionale* vairākkārt iejaucās šajā stāstā, par neatbilstošām konstitūcijai pasludinot vairākas tiesību normas, kas faktiski liedza efektīvi īstenot informācijas plurālisma principu, ikreiz liekot likumdevējam grozīt esošo tiesisko regulējumu, kā kropļojošās sekas tomēr ikreiz tika pagarinātas uz pārejas perioda pamata, tādējādi nepadarot jautājuma galīgu risinājumu par iespējamu.
- 3 Šī anomālā situācija turpinājās arī pārejas laikā no analogās televīzijas uz ciparu televīzijas apraidi, ņemot vērā, ka, regulējot šo pāreju, Itālijas likumdevējs par sākumpunktu uzskatīja tieši minēto kontekstu, kurā gan Itālijas *Corte costituzionale*, gan pašas ES Tiesas konstatētie trūkumi (skat. trīs iepriekš minētos Tiesas spriedumus) vēl nebija īsti novērsti.
- 4 Tātad 2009. gada 7. aprīlī AGCOM pieņēma lēmumu (181/09/CONS), ar ko noteica pilnīgas zemes tīklu digitalizācijas kritērijus. Minētajā lēmumā tostarp bija paredzēts piešķirt 21 valsts multipleksu, kuri ļauj dažādus signālus apvienot vienā plūsmā un katrs spēj pārraidīt vairākus zemes ciparu televīzijas pakalpojumus vienlaikus. Lai tos sadalītu starp jaunajiem operatoriem, operatoriem, kas bija izveidojuši ciparu tīklus, un operatoriem, kas jau iepriekš pārvaldīja analogos tīklus, šie multipleksi tika sadalīti trijās grupās, un tos bija paredzēts piešķirt saskaņā ar dažādiem kritērijiem. Turklāt bija paredzēts, ka atlases procedūras noslēgumā katrs operators nevar iegūt vairāk kā piecus valsts multipleksus. Konkrēti no tā saucamās digitālās dividendes iegūtās radiofrekvences (proti, frekvences, kas palika pēc frekvenču piešķiršanas visiem operatoriem) atlases procedūrā, kas bija organizēta pēc tā saucamā “skaistumkonkursa” (“*beauty contest*”) modeļa (iepirkuma procedūra, kurā var piedalīties tikai uzņēmumi ar noteiktām īpašībām; dēvēta arī par “bezmaksas atlases” procedūru), bija paredzēts

piešķirt bez maksas tiem operatoriem, kuri atbilda noteiktajiem kritērijiem. Ar tiesisko regulējumu arī mazajiem operatoriem tika nodrošināta iespēja panākt nepieciešamo frekvenču piešķiršanu. *Europa Way* bija pielaista minētajai procedūrai.

- 5 Tomēr ar Ekonomikas attīstības ministrijas 2012. gada 20. janvāra dekrētu “skaistumkonkurss” tika apturēts un aizstāts ar maksas konkursa procedūru, kurā *Europa Way* nepiedalījās. Tā izvēlējās apstrīdēt administratīvajā tiesā lēmumu par “skaistumkonkurss” atcelšanu, sākotnēji panākot attiecīgo nolēmumu atzīšanu par prettiesiskiem (tostarp ar minēto Tiesas spriedumu lietā C-560/15) un attiecīgo aktu atcelšanu. Tomēr pēc tam *AGCOM* apstiprināja savu izvēli par labu maksas konkursa procedūrai, izvēli, kuru pati *Consiglio di Stato* uzskatīja par pamatotu, jo tā “izrietēja nevis no heteronomām saistībām (proti, likumdevēja uzspiešanas), bet no pārliecības, ka likumdevēja jau izteiktās finansiālās intereses bija uzmanības vērtas intereses”.
- 6 Tātad vēl neskaidrā situācijā tika pieņemts Likums par valsts budžetu 2018. gadam, kura mērķis starp daudzajiem pasākumiem ir, no vienas puses, piešķirt frekvences 700 MHz joslā (694–790 MHz) zemes sistēmām, kas spēj nodrošināt bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumus, un, no otras puses, piešķirt radiotelevīzijas sistēmai jaunu struktūru zemes ciparu platformā (valsts un vietējā), attiecībā uz apraides pakalpojuma atlikušajām frekvencēm (no 174 līdz 230 MHz un no 470 līdz 694 MHz). Iesniedzējtiesa uzsver, ka iegūtais Valsts frekvenču piešķiršanas plāns tika sagatavots ar ievērojamām grūtībām, nosakot pārveidošanas koeficientu, kas bija paredzēts, lai regulētu pāreju no iepriekšējiem operatoru apraides apjomiem uz jaunajiem: patiesībā *AGCOM*, cenšoties izvairīties no pārmērīgas tirgus sadrumstalotības, tomēr nevarēja izlemt šo koeficientu pamatojoties vienīgi uz tehniskiem iemesliem, jo, ja tā rīkotos šādā veidā, tā nevarētu padarīt likumdevējam pieejamu to frekvenču paketi (“digitālās dividendes”), kuras ir jāpiešķir ar maksas procedūru, kas ir tieši paredzēta Likumā par valsts budžetu 2018. gadam.
- 7 Šādos apstākļos izstrādātajā plānā ir vairāki kritiski aspekti, kas ir šajā lietā izskatāmo prejudiciālo jautājumu priekšmets. Proti, jaunajā tiesiskajā regulējumā, ignorējot valsts un Savienības tiesnešu jau konstatētos pārkāpumus, nav paredzēti strukturāli pasākumi minēto anomāliju novēršanai; nav paredzēta īpaša attieksme pret operatoriem, kuri par maksu jau ir ieguvuši frekvenci, rēķinoties ar tiesībām uz tās saglabāšanu; nav paredzētas bezmaksas pārveidošanas procedūras, bet, tieši pretēji, ir paredzēta maksas procedūra un attiecīgajam operatoram ir uzlikts pienākums segt papildu izmaksas par jau iegūtajām tiesībām; šķiet, ka par radiotelevīzijas sistēmas pārvaldību atbildīgās iestādes, kurai būtu jādarbojas pilnīgas neatkarības apstākļos, rīcības brīvība ir pārmērīgi ierobežota; un, visbeidzot, ar atkāpes tiesisko regulējumu ir ierobežotas iespējamo prasību atcelt aktu atlīdzinošās sekas.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 *Europa Way* apgalvo, ka esot notikuši vairāki šīs jomas Savienības tiesiskā regulējuma pārkāpumi; viens no būtiskākajiem, ar jauno Itālijas tiesisko regulējumu esot samazināta Valsts regulatīvās iestādes (turpmāk tekstā – “valsts regulatīvā iestāde”) neatkarība, šī iestāde esot bijusi spiesta nekritiski pieturēties pie Itālijas valsts administrācijas pozīcijas; tīkli, kas prettiesiski pieder bijušajiem monopolistiem, kuri tirgū joprojām atrodas dominējošā stāvoklī (tā sauktie “*incumbent*” [“vēsturiskie operatori”]), esot pielīdzināti tīkliem, kas likumīgi pieder citiem operatoriem; un esot pārkāpts piedāvājuma turpinātības princips, jo pieņemto kritēriju pārejai uz digitālo sistēmu dēļ *Europa Way* frekvence esot samazināta uz pusi, neskatoties uz to, ka tā korekti veica prasīto analogo darbību.
- 9 Iestādes atbildētājas iebilst pret visiem izvirzītajiem iebildumiem un lūdz atzīt apelācijas sūdzību par nepieņemamu un nepamatotu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Attiecībā uz **pirmo jautājumu** iesniedzējtiesa šaubās, ka izvēle, kuru likumdevējs izdarīja ar likuma par valsts budžetu 2018. gadam 1. panta 1037. punktu, atbilst principam par efektīvu aizsardzību tiesā, kurai saskaņā ar Hartas 47. pantu ir jābūt nodrošinātai ikvienam Savienības pilsonim. Izslēdzot visas iepriekšējā stāvokļa atjaunošanas vai konkrēta veida izpildes natūrā formas kā atlīdzinājuma formu, kas var tikt piešķirta attiecīgajam operatoram (pretēji tam, kas paredzēts Civilkodeksā un Administratīvā procesa kodeksā; skat. iepriekš) un ierobežojot minēto atlīdzinājumu ar atlīdzinājumu naudas izteiksmē, likumdevējs esot paredzējis aizsardzību, kas nespēj atlīdzināt saimnieciskās darbības subjektam kaitējumu, kas nodarīts ar prettiesiskiem nolēmumiem. Proti, labums, kuru operators tiecas saņemt, ir frekvenču lietošanas tiesību piešķiršana, situācija, kas prasa milzu ekonomisko resursu izmantošanu un sarežģītu korporatīvo struktūru izveidi, kā arī to aprikošanu ar īpašiem tehnoloģiskiem instrumentiem. Iesniedzējtiesa šaubās, ka prettiesiski uzlikto šķēršļu radītā neiespējamība baudīt tik ievērojama darba augļus varētu tikt novērsta vienīgi atlīdzinot līdzvērtīgu summu. Turklāt spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā neesot ņemts vērā apstāklis, ka šīs darbības īsteno ne tikai operatora intereses, bet arī sabiedrības vispārējas intereses, nodrošinot gan sociālo kohēziju, gan sabiedrības kultūras līmeņa palielināšanu. Iesniedzējtiesas skatījumā, attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā ietvertā atsauce uz “svarīgām valsts interesēm ātri atbrīvot un piešķirt frekvences”, lai attaisnotu šādas atkāpes izvēli, šķiet nesaprotīga.
- 11 Attiecībā uz **otro jautājumu** *Consiglio di Stato* atsaucas uz paskaidrojumiem, kas tika īpaši pieprasīti no *AGCOM*, lai pamatotu šīs iestādes izvēles attiecībā uz kritērijiem veco frekvenču lietošanas tiesību pārveidošanai atbilstošās jauno frekvenču lietošanas tiesībās. Ja, no vienas puses, minētie paskaidrojumi apstiprina neapstrīdēto faktu par šajā ziņā pieņemamo tehnisko risinājumu ārkārtējo sarežģītību, no otras puses, tie uzsver izšķirošu ietekmi šajā kontekstā

politiskajai nostājai, kuru likumdevējs ieņēma it īpaši ar Likuma par valsts budžetu 2018. gadam 1. panta 1031. un 1031-bis punktu (minēti iepriekš). Iesniedzējtiesa šaubās, ka minēto tiesību normu saturs ārkārtējā precizitātē būtībā ievēroja *AGCOM* kā valsts regulatīvās iestādes pamata prerogatīvas, kuras tai būtu vienmēr jāizmanto saskaņā ar Savienības tiesībām (skat. it īpaši pamatdirektīvu un Eiropas Elektronisko sakaru kodeksu, minēti iepriekš) un kuras izpaužas kā plaša autonomija un neatkarība tieši no likumdošanas varas, lai veicinātu tās “ekonomiskās demokrātijas” efektīvu īstenošanu, kas ir būtiska, lai katrs operators varētu baudīt vienlīdzīgas iespējas konkurēt brīvā tirgū. Iesniedzējtiesa pauž bažas, ka, ņemot vērā faktu, ka ar piemērojamajām tiesību normām jau ir noteikts piešķiramo daļu lielums, kā arī saistītie procesuālie noteikumi, *AGCOM* rīcības brīvība ir prettiesiski ierobežota.

- 12 Attiecībā uz **trešo jautājumu** iesniedzējtiesa uzsver, ka likumdevēja izdarītās politiskās izvēles, kas ir formulētas tiesību normās, kas ir ietvertas Likumā par valsts budžetu 2018. gadam un turpmākajos grozījumos (skat. iepriekš it īpaši 1. panta 1031-bis punktu), liekot *AGCOM* reorganizēt frekvenču piešķiršanas plānu tā, lai netiktu panākta iepriekš izsniegto koncesiju pilnīga pārveidošana, bet gan rezervējot būtisku daļu piešķiršanai “maksas procedūrā bez izsoles”, subjektam, kuram jau piederēja zemes ciparu apraides frekvences, par kuru piešķiršanu šis subjekts iepriekš jau bija sedzis ievērojamas izmaksas, radīja iepriekš iegūto tiesību samazinājumu un nepieciešamību maksāt papildu summas vienīgi par to, lai saglabātu apraides apjomu, kas ir līdzvērtīgs tam jau piederošajam apraides apjomam. *Consiglio di Stato* skatījumā, tas pārkāpjot Savienības tiesisko regulējumu šajā jomā (it īpaši atbilstošās pamatdirektīvas un atļauju izsniegšanas direktīvas tiesību normas), kā arī vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas aizlieguma, konkurences un tiesiskās palāvības aizsardzības principus. Kad *AGCOM* tika īpaši iztaujāta par šo problēmu, tā turklāt paziņoja iesniedzējtiesai, ka “tehniskā rīcības brīvība, ko [*AGCOM*, izmantojot trešajā jautājumā minētos lēmumus] izmantoja, nosakot pārveidošanas koeficientu starp [vecajiem un jaunajiem ciparu] tīkliem] [bija] nenovēršami ietekmēta un ierobežota ar Likuma par valsts budžetu 2018. gadam tiesību normām”.
- 13 Attiecībā uz **ceturto jautājumu** iesniedzējtiesa apraksta sarežģītas un nekad līdz galam nenoskaidrotas situācijas, kas raksturo televīzijas apraides frekvenču tirgus regulēšanas attīstību Itālijā pēdējo desmitgažu laikā (to aprakstam skat. trīs iepriekš minētos spriedumus lietās C-380/05, C-560/15, C-112/16). Itālijas valdība, kurai gan valsts, gan Savienības tiesas vairākkārt aizrādīja par tās pienākumu regulēt šo tirgu saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, nekad nav īsti spējusi novērst visus pārkāpumu aspektus, kas ir iepriekš izdarīto politisko lēmumu rezultāts, un, iesniedzējtiesas skatījumā, pat nespēja izmantot iespēju, ko tai piedāvāja nepieciešamība reorganizēt šo tirgu, lai veiktu pāreju no vecajām uz jaunajām apraides tehnoloģijām. Iesniedzējtiesa būtībā apgalvo, ka, kopsavilkumā: saskaņā ar Likuma par valsts budžetu 2018. gadam 1. panta 1031-bis punktu un attiecīgi izdarītajām *AGCOM* izvēlēm, notika iepriekš iegūto tiesību nepilnīga pārveidošana, lai izveidotu frekvenču paketi, kas bija paredzēta piešķiršanai

maksas procedūrā; turklāt operators, kas jau bija ieguvis frekvenču lietošanas tiesības, tika piespiests piedalīties pārveidošanas/piešķiršanas procedūrā, kas faktiski samazināja iepriekš iegūtās tiesības; kā pasākums, lai līdzsvarotu dažādas pozīcijas, tika izmantota vienīgi maksas procedūra, pieņemot asimetriskus noteikumus, kas lika operatoriem, kuri tirgū bija mazāk nostiprināti, uzņemties papildu izmaksas, lai iegūtu minimumu, kas nepieciešams, lai saglabātu pozīcijas, kuras iepriekš tiem bija izdevies iegūt.

DARBA VERSIJA